

СРПСКА НЕЗАВИСНОСТ

ОРГАН НАРОДНО-ЛИБЕРАЛНЕ СТРАНКЕ.

ЦЕНЕ ЗА СРЕДЊУ:
на годину 24 дн., на по године 12 дн., на четврт год. 6 дн.
за остале земље за вилицански полутотек.
на годину 30 франака, на по године 15 фр. на четврт год. 8 фр.
за АУСТРО-УГАРСКУ:
на годину 15 фор. у БАНКИ, на по год. 8 ф. на четврт год. 4 ф.
за све остале земље:
на годину 36 фран., на по године 18 ф., на четврт год. 10 ф.

ИЗЛАЗИ У БЕОГРАДУ
УТОРИКОМ, ЧЕТВРТНОМ, И НЕДЕЉОМ
НА ЦЕЛОМ ТАВАКУ
УРЕДНИЧТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА У КУЋИ Г. ТОМЕ АНДРЕЈЕВИЋА
БЕЛАНСКИХ ВЕСНИЦА

ЗА ОГЛАСЕ РАЧУНА СЕ:
ПРВИ ПУТ 12 ДН. ПАРА ОД РЕДА, А ПОСЛЕ СВАКИ ПУТ 6 ДН.
ЗА ПРИПОСЛАНО 50 ПАРА ДН. ОД РЕДА.
Рукописи шаљу се уредништву, а преплату администрацији
„СРПСКЕ НЕЗАВИСНОСТИ“.
РУКОПИСИ НЕ ВРАЂАЈУ СЕ. НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ.

Управа „Дружине за потпомагање српске књижевности“, која је изабрана 17. овог месеца на главном Скупу Дружине, имана је данас свој први састанак, на коме је изабрала за: Председника г. Алимпија Васиљевића; за благајника г. Јакова Туцаковића и за деловођу г. Ђорђа Ж. Ђорђевића.

23 Октобра 1882 год.
у Београду.

Управа.

БЕОГРАД 23. октобра.

17 Октобар о. г. остаће јамчано забележен у историји развитка уставне свести у Србији као дугајни дан. Свој Србији, па и целом страном свету који развира за Србију и за њену судбину, и пријатељу и противнику, познато је већ, да је тог дана био велики годишњи Скуп „дружине за потпомагање српске књижевности“, а и то је познато, да се под истим скромним обликом до сад борила народно-либерална странка у Србији, да оствари своја начела у државној управи.

Може се смело рећи, да су на том првом земаљском скупу после повратка Краљева у земљу биле заступљене све покрајине Србије. Кад се узме у обзир, да се сва агитација за тај долазак на Скуп своди на ошти кратки позив у „Српској Независности“, да ин главни одбор и подружине нису разаштиљали никаквих изаславика по паљакама и селима да „уписују“ грађане и сељаке те да их наговоре и намоле да дођу на скуп, обичући на памет златна брда; кад се узме у обзир, да народно-либерална странка није имала својих начелника и помоћника, својих капетана и писара да на гоне свет на долазак и да му попрете ако не дође, — но даје сваког члана из унутрашњости, који је дошао на скуп, кренула на шут једино свест, ненаговорена, ненамољена, ненатерана, неизнуђена, са жоникла свест, — онда је заиста тај Скуп морао изгледати величанствено, онда је морао у свима пријатељима велике народне мисли пробудити поуздана, а у противнике узити зазор; онда је сасвим природно, што су и посланици српских сила обратили пажњу на тај Скуп и на све говоре, изјаве и закључке

у њему, и што се један између њих, изразио да је тај скуп „импозантан“.

Нама се чини, да су и по себи и по могућим својим последицама најзначајнији појаве на том Скупу биле ове четири: Поздрав и честијка целога скупа Њ. В. Краљу, говор за политичку организацију странке, заједничка вечера и занимљиве здравице том приликом и, па послетку и ако је на првом месту, lat not least, говор, којим је председник Основачког Одбора, г. Јов. Ристић отворио Скуп. О примању код Краља известили смо већ наше читаоце; о политичкој организацији странке почела се расправа и ми ћemo до оштег збора имати времена да свако поједино питање, које се буде извело на расправу, разложимо и решимо; заједничке вечере и лепих и значајних наздравница сестићемо се у нашем „лиску“; те остале нам само да се обазремо на „говор, којим је председник основачког одбора, г. Јов. Ристић, поздравио главни скуп „дружине за потпомагање српске књижевности“, држан 17. Октобра 1882 год. у Београду“.

Не може се рећи да је тај говор, који је, судећи по одзиву у страним листовима, обратио на се пажњу великог политичког света, потпуни, израђен и рашиљен програм народно-либералне странке. Програм је тај ујемчен великим прошloшћу те народне странке; он је записан много трајнијим, поузданijim изразом него што су речи, записан је *делом и радом*; он је заједно у памети и у свести народа као у стапну камену. Све што се у томе програму може још подробније и опширије извести, све то може бити само *документ* програма, никако пак нешто ново, нешто чега није било и што не би имало свога корена и своје клице у познатом досадашњем раду, у прошlosti те странке. Но и ако говор г. Јов. Ристића није потпуни, израђен програм, он је основа програму народно-либералне странке. Тај говор је кристалисана мисао те странке, која је, од како постоји, написала на своју поноситу заставу велики народни позив, народну мисао, *излив и мисао српства*. Не може се замислити никакав програм народно-либералне странке, докле год буде та странка постојала, коме неби била основа у начелима изложеним у том говору. „Ако је у начелима либералне странке искључена *нагост*, није искључена и *неискрениност*; да, не само што није искључена, но је,

на против, битно условљена. Валовита река времена не зна за застој.“ Тим је јасно наговештена потреба развијатка страначког програма према приликама и захтевима времена. А пут, којим ће тај развијатак, према прошlosti и природи елемената што састављају странку, морати поћи, казује овај необориви кажи-пут. „Ми смо елементи реда. Ми хоћемо плодне реформе, које, као Ђурђевска киша, из тиха и сугурно земљу натапају; ми тежимо да се исправе неправде, где их тод има; ми жељимо да не буде самовоље и обести партијске; а не очајавамо, да се све то може постигну редовним и правилним путем.“

А како да примимо изјаву г. Ристића о државном положају Србије, о спољној политици српској? Зар је мога другче говорити онај, који је у најтеже дане борбе за ослобођење и уједињење српства био владаону десну руку? Зар може другче мислити онај, кога најпознатији противници српства, најпризнатији, тако рећи природни непријатељи велике и јаке Србије и сами сваком приликом истичу као највећег аз и најопаснијег по њих државника у Србији, те залажу све што могу и све што имају да се ставе између тога државника и владаонца!

Неки страни листови помислили су у првоме страху, кад сазнадоше за тај говор, да га је г. Ристић за то изговорио, што мисли да је дошло време да се промени влада у Србији и да ће он ових дана бити позван од Краља да састави владу. Ти се листови варају. Ко год познаје народно-либералну странку, а на име г. Јов. Ристића, тај веће ни у једној речи поздравног му говора наћи ни најдаљег наговештаја, као да странка поуздано очекује, да ће њени прваци бити за који дан позвати на владу. Кад је тај говор написан, још се није говорило ни о каквој кризи, а и кад је говорен, још није било спомена даје влада Ђорђанчева поднела оставку.

Разуме се да свака здрава политичка странка, особито странка толике политичке прошlosti као што је народно-либерална, мора ићи на то да из опозиције дође на владу, како мисли остварити свој програм или како ће га применити на нове прилике, како мисли исправити оно што је својим предходницима замерила. Но народно-либералној странци није таке хитње да дође на владу као што се неки боје. Ко год

мало хладније размисли тај ће увидети, да се никад у Србији наследство владино није примало с тако огромним теретима, као што ће примити они који буду заменили владу Ђорђанчеву. Примање владе у таким приликама, заиста није тако примамљиво, да би се икаква нова, неискусна странка могла отимати о тај посао, а вамо ли народно-либерална странка, која је све невоље, све терете, све одговорности везане уз установну владавину већ више пута искусила.

Не бојте се, господо, ми се не отимамо за владу, *ми можемо чекати*, у томе лежи наша снага: тренутен спасен. За нас, као странку, биће тим поузданја, тим трајвија победа; што дуже будемо чекали, ми тим ништа не губимо. Како је пак земља, како је народу међутим, то је друго питање које ми нисмо позвани да решимо.

На гробу ђенерала Скобелјева...

„Кажите све како је било, а ја што сам рекао неку археју“. Читаоци ове скромне историје већ знају даје ово важно обећање ђенерал Скобелјев да само у четири ока, аз петреба да забораве да је он том истом обећању остао веран до краја! Речи па утвђи, или опореши, сасвимо да нити је тако тешко нити што необично у овом веку моралног и материјалног *шпортунија*. Али ако је истина — а истина је — да се „на мунци позијају јунаци“, онда је зацело и на оваковој једној мунци Скобелјев био и остао — *јунак!*... Говор је његов био за Јевропу уопште, Немачку и Аустрију напосле, *прави тром*. И, ма да су сва словенска срца од Јадрије до Камчатке смело и весело заиграла, то правило није важило, ни могло важити, и за оне високе столове зелене са којих се добро могла видети бледа и облачна слалика — *Бизмарка!* Ево њему — и њему — је Скобелјев у очи погледао! и љема је на мегдан позвао — с већу на видику! — Страховита алтернатива најстраховитијег могућег рата у Јевропи — рат између Германства и Словенства — само природно је подејствовала на ове задре и измерене главе; а факт, да је Скобелјев одолео и виховју целокућној, званичној и независној, навали напасти, тај факт, веома, заслужује да буде само један веџнац више на оном гробу који његово вечно имене сакрива!!!... Али да приступимо мало ближе и овом одломку наше историје.....

Скобелјев је својим говором помрачио небо политичко узвијашујују британски „Тајмс“ као што је за дејство његово у Јевропи сазнао? Да, у „Јевропи“! А да како ће је он подејствовао у самој постојбини ђенерала Скобелјева — у „светој и православној Русији“? На то некак посведочи један други брат Инглез који се онда налазио на обалама Неве ледене, и одаље се он телеграфски и јавио — знате

¹ Види 143-ија број „Српске Независности“.

² Види уводни чланак „Тајмсов“ од 23-ег фебруара о. г. (по новом).

ије коме? а и ти руском „Стандарду“ љон-
деском! Он вели:

У Јевропи још није потпуно схваћен
прави значај говора Скобелевљева. Гла-
вни узрок овоме лежи, без сумње у самој
грађевинију личности Бенедета, која бација
у засенак дотиче и најважије окончно-
сти, па сматраје се она као такве или
у свези са његовим речима и делима.
Скобелев је заиста творац ових околи-
ности — и оне би заслужиле равну паж-
њу да је били генерал, вратисе се из
Туркестана, изабрао улогу руског Цин-
цијата или Колингауда, уместо што је
предузео да распуштаје патријотски огань
својих земљака противу страног освајача
— или само нека се никако с ума не-
меће, да, макар како неполитичне, не
опортуне, биле речи Скобелеве, његова
суштица јесте и остаје: ИСТИНА!

Овамо, сва Русија са највишим поносом
изговара име народног хероја, чија слава
као војника је изостада иза славе
жива бранџија патријотских идеала....
„Скобелев има право!“ То је
Русија! чује те на све стране — кудгод
се макнете.... Популарност Скобелева
достигла је такав прашање да му, кажу,
ви сам цар неће ништа учинити — ма-
да се у врло неизгодном положају налази
услед жестоког испада свога бенедета....
Тако је! захвално смо се одаз-
вали у часу кад смо први пут прочита-
ли ове лепе рече — тако достојне
класичне објективности мудрог и моћног
Албиона! Тако је, захвалијујемо се и
данас — на трубу генерала Скобелева....
И само недуѓ никоме ћао, ни изазор,
ако овај сјајни трибут великих супар-
ника наша Русија на пространу контин-
ентну „старога света“ и нама овде
 послужи као повод, па и као основ за
нужне записничке донуше и окружавање.

Дакле, које су то „најважије окончно-
ности“ које је гордостна личност Скобе-
леве у засенак бацила! Је ли то позната,
управо у џеневи, пропалија између
два разна стабла човечанска-Немства
и Словенства? На сваки начин; или
она је стара, вековна, традиција
и нација; а дејство Скобелевљева речи било
је и у времено и материјално
као што је било, са моралне стране, сил-
но и дубоко! Може доиста о томе мис-
лити како ко хоће тек ми тврдо држимо
да је и зато што:

„Опет гори востоње
Оптија кроји и стопљи“ — као и зато
што је ту песму гласно запе-
вао гласом Скобелев на углjenом но и
освете једноме срцу — Француси!
Верујте, ту је био прави کључ и извор
свој овој јавној сензацији, каква је (зар) и
без примера у анализама светске поли-
тике.... Што се тиче непосредне опор-
туности или неовортности самог чина,
ми смо видели како је и сам Скобелев
пред њим двоумио, борио се и ломио.
Скобелев је војник а не политичар по
заповети.

И заиста ту неби нимало чуда, з-
још мање замерке, могло бити да се Ско-
белев том приликом и огрешио, да је

„Стандард“ — „The Standard“ — орган Би-
консулт-торијеске партије у Инглеској. Вади
брз исторг от 7-ог марта ове године по новом
— телеграф из Петрограда.

Субота 30 | Кориолан, трагедија ја у Недеља 31 | пет чинова, од Шекспира, по Вилбранту и Пену, превој Мита Живковић. (Нов комад).

„Београдска Задруга за међу собно помагање и штедњу“ отпочела је своју радњу од 1. овог и прима уплате на удеоничке књижице у своме стану који се налази у кући г. С. Вељковића спрам Руског Цара.

У исто време прима и новац под камату по 7%, а издаје по 10%. — 5. октобра 1882. г. у Београду.

Управни одбор.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ

ПОЗИВ

На претплату на књигу

ПРЕДАВАЊА О НОВИМ МЕРАМА.

Из расписа г. министра финансије од 1. септембра 1882. год., у коме он назава: „Да се они, који се у својим радијама мерама служе, морају што пре, и најкаје до 1. маја 1883. год. набавки о у својој радији завести мере саобразе чл. 5 и 10. менујутог закона и прогниски правилима о облику и саставу жерла и сараца за мерење у краљевини Србији“ (види „Српске Новине“ бр. 228 год. L) — види се, да ће се закон о новим мерама од 1. децембра 1873. год. потпуно увести после 1. маја 1883. год., и да од тада никога (ни купца, ни продавца) неће издававати назнаве нових мера и њиховог односа ка стариим и обратно, почев од најмањег ћачка па на више.

Да би по могућству своме могао помоћи свима, који са новим мерама и њиховим односима ка стариим и обратно нису довољно или никако познати, науман сам да препштампам моју књигу „Предавања о новим мерама“, у којој ћу вешто од старога изменити, а нешто од новога додати.

Цела књига ова изнеће, од прилике, 6—7 штампаних табака, обичне осмине, а садржина ће јој бити ова:

I. Метарске мере.
II. Рачунаре са десетним бројевима.
III. Претварачи између старијих и нових мера.

IV. Претварање старије новчане вредности у нову динарску.

V. Новчићи (српски и страни).
Цена је овој књизи 50 парара динарских.

Скупљачима претплатника десета је књига за њихових труд.

Окоји скупљања претплатника ја се највише уздајем у моје другове учитеље, које братски молим, да око тога не пожале труда, и да ми, најкаје до 15. децембра тек. год., јаве за број претплатника, како би знао колико ми комада књига треба печатити; јер ја једине књиге нећу више печатити, него колико ми се буде јавило претплатника.

Новац за књигу нека се мени непосредно шаље и то у плаћеном писму, а може и упутиницом.

Узгряд јављам, да се у штампарији здружених штампарских радника може још набавити моја књига „Предавања из српског језика.“ Први део. Огласовића. 22. октобра 1882. г.

у Београду.

Дим. Миловановић.
учит. у Палилули.

КЊИГА

„Важност казненог закона“ готова је, и може се добити у штампарији код „Св. Саве“.

Ј. Б. Аванумовић,

Огласи

НА ДАН 8. НОВЕМБРА ове године о Светом Аранђелу. — Мојој слави не примам честиташа.

18. Октобра 1882. г.

Ниш.

Љуб. П. Младеновић
Алексинчанин.

4 СОБЕ, КУЈНА и ПРЕДСОБЈЕШЋЕ шупа за дрва у авији пијућа вода, издаје се од 1. Новембра год кирију. Железничка улица бр. 15.

НОВ ПРОИЗВОД

Као смокве бадем ширинач лимунове поморанџе суво грожђе сардине у кутијама и бурићима зајтина у више сортне све фришко и продајем са најумернијом ценом тако да ће п. муштерије бити поднудно задовољни у бакалској трговини.

Б. А. Борисављевић

У Београду спрам коларчетове пивнице Број 138 3—3

ЗАСЕБНУ КУЋУ

Г. Ра- диса Тодоровића судије (број 15 у улици два бела голуба) са три собе са лица и једном мањом из авије, кујном и предсобљем, а у авији засебна соба за млађе и кујна и са веома уређеном баштом са одабраним воћем и бунаром у авији и свима осталим удобностима издаје од 1. Новембра ов. год. под закуп

1. Октобра 1882

у Београду

Милан П. Живковић.

Чиновник мин. финансије

ФОТОГРАФИЈА

Јављам поштованој публици да сам овде у Београду отворио фотографски Атеље у коме ћу тамо извршавати сликање у разним величинама и са умереном ценом задовољити сваког посетиоца.

Атеље постоји до куће г. Каракостијановића, књаз Михајлова улица.

С поштованјем

В. Даниловић

2—3 фотограф из Темишвара.

АЈВАРА ФРИШ- ког као и остали еспан са најумернијом ценом продајем тако да ће п. муштерија поднудно бити задовољна са еспаном у мојој бакалској трговини. у Београу.

Б. А. Борисављевић.

3—3 спрам Коларчетове пивнице

КУЋА врло удобна испод „два бела голуба“ у Цетињској улици бр. 10 издаје се од Митрова-дне под кирију. Иста продаје се са пробитним услевима. Упитати

Ламбру П. Борђевића

ТРГОВИЦА

ПРОДАЈЕМ КОВИЛУ ДОБРЕ расе од 4 год. и 5 месеци 15 $\frac{3}{4}$ шака, каруце, санке, и проста кола 2 паре амова.

Никола Радојковић.

КЕСА ДУВАНЦИЈСКИХ И БАКАЛСКИХ МОГУ СЕ ДОБИТИ У ШТАМПАРИЈИ КОД „СВ. САВЕ“.

ЈЕДАН ТАК, КОЈИ СЛУША трећу годину философије на великој школи, тражи кондиције за гимназију и реалку. Пријавити се треба у редакцији овога листа:

КУЋА МОЈУ У КНЕЗ МИХАЈЛОВОЈ УЛИЦИ број 12. продајем из слободне руке са пробитачним условима. Кућа је нова и богато украсена споља и изнутра. Горње су собе фине тапетоване патоси паркетом постављени. Приземље два дубана са собама и новим укусним изложима.

Ко жели ово име купити, тога молим ради погодбе нека се обрати на г. Стевана Тодоровића професора Реалке у добочиној улици број 8.

пристојаоц

Никола Вујатовић.

6—6

У КУКИ ПОЛКОВНИКА ДР. Жабарца издаје се удобан квартар под кирију од долазећег Митрова дна. бр. 184. 2—3.

ЂУМУРА КОСТОЛАЧКОГ

праодајем 100 килограма (80 ока) по 1 $\frac{1}{2}$ динара постављен у кућу.

Поручбине се примају у мојој пивари и у бакалници г. Димитрија Ђорђевића код теразијске чејеме.

1—3 Борђе Вајферт.

Милој нашој братаници

ЉУБИЦИ

Давајемо годишњи парастос 30 т. м. у палилулској цркви у 9 часа пре подне.

Молимо пријатеље и познаннике, да нам изволе доћи на ову жалосну успомену.

у Београду 22. Окт. 1882.

Владислав и Милица Вујовић

1—3

Наш љубљени

ПЕРА

премину 7., а 8. овог месеца предајомо га матери земљи, што јављамо свима пријатељима и познаницима наших као и пок. друговима.

У исто вреје изјављујемо нај-топлију благодарност свему грађанству овдјељањем које је извело учествовати у нашој неодоливој тузи и жалости иначе и при пратњи покојникове народи- чији тако благодаримо на мањ састављеном певачком друштву које је песмом спроводило покојников увеличавао.

9. Окт. 1882. г.

Кладово.

ОЖАЛОШЋЕЊЕ:

Отац Маринко Савић
Мати Марија,
Баба Анастасија,
Браћа Димитрије и
Торђе.
Сестре: Велика, Дарин-
ка и Анка.
Зет Пере
са осталом родбином.

НАЈНОВИЈА НАКЛАДА

КЊИЖАРЕ БРАЋЕ ЈОВАНОВИЋА У ПАНЧЕУ.

ПРИПОВИЈЕСТИ

СТЈЕПАНА МИТРОВА ЉУ-
БИШЕ. Са сликом шиљачевом.

Ова је љубича баш сада изашла, о њој вели један знатајни књижевник: „Ове оригиналне приче ванредно су занимљиве и осећање. Све су припене из душе народа, у чима се огледа народно мишљење и осећање. Слике су управ типови, језик жив, кратак и карактеристичан. Љубичине су приче епохалне, јер су оне не само богат извор за наше народни језик, него ће се користити и они, који се баве културном историјом...“ Цена фор. 1.20 или 2 динара 70 парара (26 табака 8%).

СВЕТИСЛАВ И МИЛЕВА

Јов. Стев. Поповића.

Жалосно позорје у 4 дејства.

16. нов. или 35 парара.

ДАР ДУШАН

у народним песмама.

С СЛИКОМ ЊЕГОВОМ.

15. нов. или 35 парара.

ГОРСКИ ВЈЕЈНАЦ

Историјско забиљеје при по-
четку XVIII. вијека.

Сачинио Петар Петровић Његош

32 нов. или 70 парара.

ЈАДВИГА.

Историјски драмат из XIV.
столећа у 5 чинова.

Написала Г. К. Пузиника.
с пољском.

16. нов. или 35 парара.

ЖИТИЈЕ

Св. оца Николаја.

Написао по црквеним из-
ворма и предањима

Александар Павловић падох

20. нов. или 45 парара.

ЧЕТИРИ КЕРИ.

породична слика
Софиије Подлиаске.

Превод с пољскога.

32 нов. или 70 парара.

ПРИЛОВЕТКЕ

АЛФОНСА ДОДЕТА.

Превод с француског.

16. нов. или 35 парара.

АТАЛА.

Роман од Шатобријана.

С француског превое

Д. Јеврић.

50 нов. или 1 динар.

СВЕТИ САВА

ПРВИ СРПСКИ АРХИЕПИКОП,
СВЕТИЉЕ И ПРОСВЕТИЉЕ НАРОДНИ.

написао Л. П.

15. нов. или 35 парара.

ДЕЛА ДОСИТИЈЕВА

ІІІ. књига:

Светији здравог разума.

32 нов. или 70 парара.

ЉУТИЦА БОГДАН

у народним песмама.

Са сликом његовом.

15. нов. или 35 парара.

ЦИГАНИН.

Позоришна игра у 3 чина.
написао Е. Сиљишић.

на спрску позоришну удесно

А. ХАЦИЋ.

16. нов. или 35 парара.

ЖИТИЈЕ

Димитрија Обрадовића.

који је у књижевности прозак

Десетиће.

За спрску омладину извео

П. Деспотовић.

ЖИТИЈЕ ХРИСТОВО

написао појевићу

Александар Павловић.

парох.

20. нов. или 45 парара.

ДОН КИХОТЕ ОД МАНЧЕ

ПРИПОВЕТКА МИГЕЛА СЕРВАНТЕСА СА-
ВЕДРЕ. Још је Доситије

желео, да се овај давни роман на спрску преведе. Не само младеж, но и одрасли најчешће у њему чују ужињавања. Ово издање украсено је многим сликама — 90 нов. или 2 динара.

нас међу вама држим војску, ради ваше сигурности вашим животима и имању вашем. Сувише браћо, ја сам вашим до-
чеком, јако изненаден, још ако сте сло-
живи у раду вашем, ја вам могу поднудно
благодарити. Овда узе реч ср. нача-
ник и на сва његова даља објавиње, Краљ је поднудно остало задовољан.

После српске депутације предетао је
је кор официрски, којима је, позивујући
их својим драгим именима, изјавио своју
наду, да ће као и до сада, свагда ос-
тати верни Његовом дому и престолу.

Пошто Његово Величанство сврши са
депутацијама, онда сам пошао у једну ка-
фану и ту наћох виши део кметова срес-
ких и с њима проведем до пола ноћи
у пријатном — разговору из њиховог
живота. Из сваке њихове речи огледаше
се дубоко поштовање према свом срес-
ком капетану, као и међусобна сло-
га међу грађанством и њиховим старе-
шинама.

Пошто сам јако заинтересован био
сајајним дочеком, тога народа, то сутра-
дан дигам се пораније, да изближе ви-
шим и њихове написе на капијама. Из-
међу осталих, само ћу навести надписе
на капији, која беше пред краљевим
станом. Под сликом Његовог Величан-
ства писаše:

„Живио Краљ!“

Кличмо мало и велико

Из јуначке ове горе,
Добро дошо српски Краљ!

Првијенче опште зоре!“

Под сликом Краљичином ово:

„Живела Краљица!“

Српска мајко поздрав прими,
Сваког Срба и Српкиње —
Из јуначког овог гњезда
Косачиња и Страхиње!

А под Насљедниковом ово:

„Живио Насљедник!“

Александре српска надо
Поздравља те ова гора —
Кличући Ти, да наслеђиш:
Од Дунава па до мора!

С обе стране средњих врата висаху
две табле и на једној писаše ово:

„Живио Краљ!

Радујте се праједови

У гробови заиграјте

Што залисте крвљу кланице
Куршумлије српске Шипарте.

Борба ваша дugo траја

Сад ће скоро пет-сто љета
На гле данас — Краљ Србије
По гробовим вашим шета.

Пита ваше прајунуке:

„Где су ваши стари нали
Што су живот за слободу
Отачаства жртвовали?“

Сваки му љица причат малог
Одговор му други спровија
На пошљетку уздишући
Спомињу му места даља:

„Ето Призрен и Косово —
Престолица — и гробница —
А око њих браћа наша
Јонш у оков сузана лица.

Ето Босна поносита,

Ето земља Херцегова —
Међу њима — српска надо!

Сјајна круна Душанова.

Тебе гледа, тебе чека,
Да је дигнеш из тамнице —
Тебе Краљу од Србије
Да на твојој глави сине!

Да поновиш српску славу,
Да осушиш српске сузе,
Да повратиш српске земље,
Што душманин Српству узе!“

На другој таблици беше написано ово:
„Бежи неслого!

Бежи неслого погана куго —

Ти створи Српству косовски гроб —
Због тебе само, ћаволска слуга
Постаде Србин личине роб!

Бежи остави Србинско што је
А носи собом несрће плод,
На нек остане — са мачем двоје:
Јединство, слога — у српски род!

Бежи сакриј се у бездну мора
Где влада тмина паклени мрак,
Бежи терпте Србинска зора
И круне српске блистави зрак!

Пет си некова владала с нама
Сишући крице последњу кап —
Српску си круну држал сама,
За скриват даја Србину шта.

Видиш ли куго вакрену слога,
Вакрену круну на крвав гроб —
Пак тебе траже душмана свога
Да њима будеш од сада роб!

На сада бежи, бегство ти спровија:
Јединство, слога и српски мач.
И Милан с круном Дечанској краља
И јадног Српства пет-вечни плач.

Ето видите г. уредниче, ово што до
сада прочитасте беше онај допис, беху
оне моје бељешке, које вам, као што
напред спомену, послах, да у вашем
десењском листу одштампа се, те да и ос-
тала Српство види и сазна, како Срbin
уме дочекивати свога Краља, па ако је
и сасма сиромашан, само ако су му
вредне старешине, као што треба да су.

Није никакво чудо, г. уредниче, што
извеси — који су позвани били, да о
путовању Краља доносе и шаљу своја
тачна извештаја, рекох није никакво чудо
што они нијесу то урадили; јер се још
оног дана по одласку Краљевом у Кур-
шумлији говораше и то са неком пози-
тивношћу, да дочек Куршумлијски ћеће
бити изнешен, које су заиста и погоди-
ли. Али г. уредниче, врло ми је чудно
вато и за највећу је осуду, што се на-
шла и такова рука и карактер, да са
поште овакву једну невину бељешку
смандрља и украде, само да у оно доба
неугледа света. А када би се озбиљно
запитали само зашта: и заиста, госпо-
дине, ради никога другог, као што сам
и овде у Крушевцу извешћен, до једино
за то, што садањи власници и њини при-
врженици сматрају, како старешину тога
реза, како и окружног, ког су већ заби-
цили, за највеће своје противнике, па
су сад и то срећто употребили на
освету, које у ствари неби требало, за-
што они тј. бивши начелници окружни, као и садашњи начел. косаоничког реза,
ништа немају у своме раду, колико сам
могао сазнати, што неби могао служити
за добри пример њиховој дружини. Али
нека и ради њих, но како се несетише
да је ова свечаност скопчана, са толико
српских досељеника, који су се сутекли
из сваког српског кута — од нечовеч-
них веза лукавих шваба и полу-дилских
Азијата, па зар и ова њихова прва свеч-
аностина после 500 година — да се преда
тами или ослони њиховој традицији! —
зло и наопако — а то двоје тешки је
товар добру, који му неда мањи ма ко-
лико га звали.

Ниш, 14. Октобра 1882.

Већим и страховитим узбуђењем није
до сад потресено становништво нишко,
као што је потресено кад је овде цукао
глас, да је покушан атентат на нашег
краља.

Под упечатцима гласа за такво кра-
ничко дело, становништво овдашње по-
хитало је одмах да краљу своме даде
израза своје безгранице оданости, да
осуди отпореном осудом махнито кра-
ничко дело, а да благосиља срећно спа-
сење краљево. Од многих таквих адреса
које су задахнуте све једним духом, до-
пустите да изнесем овде једну, која је
веран одјек свију осталих. Она гласи:
„Сав народ српски поражен је грозним
покушајем противу светлога Првога Кра-
ља великих дуг за своје ослобођење,
као и за краљеву благонаклоност, када
је из Ниша благоводео дати израза о-
штим надама српским оним знамени-
тим и величанственим узвиком: „И ако
се српски стег посред Ниша вије, јоште
тужно Косово освећено инје!“ Појми-
јући сву грозу проклетога покушаја, и
све спреме што је заптијом великога
Бога очуван неповређен витешки и пле-
менити живот његовога Величанства ми

придржујемо наше срце и наш глас,
гласу народа српског, да Богу благода-
годаримо, а нашем Величанству чести-
тамо срећно спасење. Молимо Ваше Ве-
личанству да благоволи примити наше
изразе безгранице оданости и верности
Вашем Величанству и Вашем светлом
дому Обреновића, и нашу готовост, да
жртвујемо животе наше на заповест Ва-
шег Величанства“.

После оваких адреса из свију редова
овдашњег становништва, које су послата
истог дана, сутра дан је била све-
чана богомоља у катедралној великој цр-
кви нишкој за благодарење, на коме је
било света из свију редова, дуком пу-
на првака, а чинодјељвача архиепископ
Виктор са великом бројем свештеника.
Нишка црква вељаца никад није видела
у својој простирији толико сакупљеног
верно оданог народа на молитви.

Ми захвално бележимо овакав одзив
града Ниша своме ослободиоцу Краљу
Милану и српској народносној идеји. Ко
одужује свој дуг, то је поштен човек.
Али, ко одужује дуг свога ослобођења
своме Краљу ослободиоцу, српској идеји
ослобођења и ујединења српског, — тај
заслужује да стане у редове одличних
родољуба српских. Ми са радошћу гледа-
мо кад грађани царског града Ниша
вазда стоје, и вазда дају доказа да стоје
у редовима српских родољуба.

ПИТАЛИЦЕ

Прексино је затворила полиција
г. Ђорђа Радака из В. Кикинде,
који је дошао био у Београд да
проди своју кућу, а путовао је са
таштом затвореног Мухачанина Г. Радака
је иошио у апсу, а сутра дан је пуштен,
пошто се на испиту видело да нема повода притвору.

Кад се и таки људи затварају, на
које ни издалека не може пасти
никаква сумња, онда морамо том
приликом запитати:

Зашто још није испитана газда-
рица, код које је атентаторка ста-
новала, која би могла дати најпо-
узданije извештаје, које је у последње
две најчешће додали атентаторци
и с киме се она најчешће састајала?

ИСПОВЕД-ЗДРАВИЦА
једног новог либерала
(на вакууму либералском 18-ог о. м.
под крстом).

Господо и Браћо!

Ово је, као што сви видимо и зна-
мо једна политичка либералска или не мање
зада то и једна пријатељска, фамилијска
свеченост. Ако и где ту ће бити места и
ту прилике да они од нас који потребују
осећају своје срце отворе, и из срца про-
говаре; а ако ишта то зацело рујно ви-
но српско није то што би таквом чину
на пут стало или и сметalo. Судећи по
другима и по старијима ја, господо, спа-
дам у њове чланове ове странке, у нове
играче њеног кола. Мислим с тога да ми
се неможе замерити ако се и као прост
новајлија датом приликом користим, те
тако да бар при чани вина, исповедим-ка-
жем, и зашто сам то учинио, зашто сам
се у ово либерално и не друго какво дру-
штво српско ухватио? Наравно, ја ту мор-
ам бити штогод могу краћи, јер и други
браћа своју реч имају.... Има тому
више од године дана када ми је
изашао из училишта и почео да
изучавају саунд и музички

— разумем за нас источне најтише
и најскромније — поље пера и писма,
поље науке и политике — и оно, не-
врјује, има своје јужаке, па и своје муз-
ичнике! Народима пак и врлим и мудрим,
ове тихе и скромне величине нису мање
потребне, а не треба да су и једном мање
миле и драге! И ја само с поносом до-
дајем: да у овој напој средњим тога блага
понајније има! — Јуче сам чуо, а данас
понављам, једну народну изреку нашу која
гласи: *без друштва нема ни јужака*.... Ето зашто сам се у либерално
друштво српско уписао, у либерално коло
српско ухватио.... Али ја сам обећао да ћу
бити кратак. Нека ми је с тога слободно и
заврши с напитком у здравље овог ли-
бералног кола нашег, — *а у лицу самог*
коловога! Дакле, здраво да си наш пра-
че и брате Србине — *здраво да си Ристи-
ћу Јоване* — и нека ти је част! Живио!

Кад је радикална стајка држала свој
главни Скуп у Крагујевцу, ми смо о томе
Скупу донели кратак али објективан из-
вештај. А кад је либералном странком
основана удеоничарска Друштвена за пот-
помагање Српске Књижевности 17. о. м.
држала свој главни Скуп, „Самоуправа“,
орган радикалне странке, похитала је, да
наши врати извештајем који и заједа и из-
врье право ставља Скупу.

На Скупу либералном било је око 400
чланова, и то око 300 удеоничара а око
100 либерала неудеоничара, а „Самоу-
права“ јавља да је било 60—70 приста-
лица изнутрашњости, осим овдашњих
пензионера, чиновника и грађана књижев-
ника. У либералном Скупу нема „при-
сталица“, него има јосилаца либералних
идеја. На Скупу били су представници
свију подружници, били су многи одлични
свештеници, чиновници, многи први тр-

говци из престолнице и из унутрашњости, земљорадници и занатлије; били су све сами домаћини; био је цвет свију стајала нашег друштва из свију округа, и то бисмо се ни мало стидели да станемо упоред са Скупом радикалним, те да нас саа свет види и оцени па и упреди.

Кад је у Дружини покренуто питање о другачијем уређењу либералне странке, г. Ристић као председник Скупа, одговорио је да то не спада у посао акционарског друштва, него да ће се оно претресати у засебној конференцији либералне странке, која је одмах после подне и држана.

Ту је била реч и о програму. Г. Ристић није пристао да се некакав нов програм износи, јер нов програм доносе само нове странке, (као што је радикална странка у Србији); али је изјавио да се програм може допуњавати према сувременим потребама и то на главном Скупу либералне странке. Не стоји дакле да се г. Ристић противи програму.

„Самоуправа“ чини рјаву услугу радикалној странци вређајући главни Скуп друге једне странке. „Самоуправа“ још не схвата свога положаја, кад мисли да може да исмеје цео Скуп либералних истичући реч „пензионера“. У броју акционара наше Друштине и у редовима наше странке има заиста и пензионара (а од пензионарства није ни један чиновник сигуран, нити се то може као какав грех сматрати). Нама је да Бог свега добра, па и пензионара, т.ј. њуди, који су своју земљу поштено послужили, па се за своја убеђења изложили, да и у пензију дођу.

Суд вароши Београда решио је да се Алекса Протов стави повово у притвор због „поштеног“ рада са реквизиционим признатицама. Суд је послао акт у Ужице да се Алекса притвори. Но међутим може Алекса да благовремено „очисти чуства“ те да оде својим и „виделовачким“ пријатељима, који неће тако лако издати привира, пријатеља својих пријатеља и лакеја.

Ми морамо поминзлати да ће Алекса то да учини, ово лако може. Јер да се није хтело да са маха Алекси да то учини, не би га суд ужаси ослободио од притвора, кад су били сви основни да се он задржи у притвору као кривац, који је фалзификовао реквизиционе признање.

„Нов. Беогр. Општ.“ јављају да је г. Спасоје Стефановић овд. трговац поклонио 50 дуката да се раздају сиротињи у спомен његовог спасења од покушаног над њим убијства. Заиста лепа прата хришћанске врline.

„Самоуправа“ нас кори што смо, разлаžући психолошки развитак и васпитање атентатчиње, дотакли се уплива Светозаревог на напасницу. „Самоуправа“ вели, да је Светозар, као и његов учитељ Чернишевски био навек против тајних завера и да Чернишевски и Нечејев, Жељавац, и т. д. нису једно исто. Ми то нисмо никад ни казали. Светозар је могао бити у теорији против тајних завера, па ипак је могао измати одлучан уплив на правца мишљења своје снахе; јер на послетку, још се не зна, дали је атентат у свези са тајном завером или није, нису ни нихилистички завереници једно исто што и Чернишевски. Али ако тражимо теоретички авторитет за целу нихилистичку школу, онда морамо наћи на Чернишевскога. Који о томе сумња нека прочита његову теорију у Светозаревим чланцима о „певању и мишљењу“ у којима се њављају најузвишенији идеји свих векова европске образованости, као што је Омир и Шекспир, а на њихово се место постављају идејали преомирског варварства, друштвеног назатка, у којима се дакле проглашује начело рушења идејала, идеја неумрлих створова вишег душевног живота. Може се једини рећи, да нихилистички завереници нису разумели Чернишевскога; али да је он са Башином, Лавровим и т. д. међу ниховим угледима, о томе се неће нико посумњавати, ко је дубље загледао у тај по-

кret. Према свему томе „Самоуправа“ нема никаква разлога што нас кори, као да смо учинили криво пок. Светозару.

НЕДЕЉНИ РЕПЕРТОАР

За месец Октобар.

Среда 20. **Севиљски берберин**, шаљива игра у четири чира, с певањем, од Бомарша, превео с француског М. В. Петровић.

Петак 22. **Звонар Богор. цркве**, романтична драма с певањем, у пет чинова, с предигром. По Виктор Иловом роману: „Notre Dame de Paris“, прерадила Шарлота Бирх Пројфера, с немачког превео Ј. Борђевић. Музика од Д. Јенка.

Недеља 24. **Димитрије**, исторична трагедија у пет чинова. По Шиллерову Фрагменту написао Х. Лубе, Српски од Н. В. Ђорђића. Музика од Д. Јенка.

„Београдска Задруга за међу собно помагање и штедњу“ отпочела је своју радњу од 1. овог и прима уплате на удеоничке књижице у своме стану који се налази у кући г. С. Вељковића спрам Руског Цара.

У исто време прима и новац под камату по 7% а издаје по 10%. —

5. октобра 1882 г

у Београду.

Управни одбор.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ

КЊИГА

„Важност казненог закона“ готова је, и може се добити у штампарији код „Св. Саве“.

Ј. Б. Аванумовић,

Штампају се и биће до половине новембра готове

ПРИПОВЕТКЕ

Милована Ђ. Глишића
књига друга

И ова књига, као и она прва, имаће преко десет штампаних табака, на мањој осмини. Цена је **један динар**. Скупљачима ће се дати на десет уписника **једна књига** за трул. Претплати се већ може слати само „Штампарија код „Св. Саве“ у Београду“. Наруббине без новаца не примају се. Чиз књига буде готова, разаслаће се **одмах** претплатницима који се буду дотле пријавили.

Огласи

ФОТОГРАФИЈА

Јављам поштованој публици да сам овде у Београду отворио фотографски Ателије у коме ћу тамо извршавати сликање у разним величинама и са умереном ценом задовољити сваког посетиоца.

Ателије постоји до куће г. Каракостијановића, књаз Михајлова улица.

С поштовањем

В. Даниловић

1—3 фотограф из Темишвара.

4 СОБЕ, КУЈНА И ПРЕДСОБЈЕ шупа за дрва у авлији пијућа вода, издаје се од 1 Новембра под крију. Железничка улица бр. 15.

1—3

АЈВАРА ФРИШ-ког као и остали еспан са најумеренијом ценом продајем тако да ће п. мунтира поднупно бити задовољна са еспаном у мојој бакалској трговини. у Београу.

Б. А. Борисављевић.
3—3 спрам Коларчетове пивнице.

КУЋА врло удобна испод „два бела голуба“ у Цетињској улици бр. 10 издаје се од Митрова-дне под крију. Иста продаје се са пробитичним услевима. Упитати

Ламбрю П. Борђевића
трговца

ПРОДАЈЕМ КОВИЛУ ДОБРЕ расе од 4 год. и 5 месеци 15 1/2 шака, каруце, санке, и проста кола 2 паре амова.

Никола Радојковић.

КЕСА ДУВАНЦИЈСКИХ И ВАКАЛСКИХ МОГУ СЕ ДОБИТИ У ШТАМПАРИЈИ КОД „СВ. САВЕ“.

ЈЕДАН ЂАК, који слуша трећу годину философије на великој школи, тражи кондиције за гимназију и реалку. Пријавити се треба у редакцији овога листа.

У КУГИ ПОЛКОВНИКА ДР. Жабарца издаје се удобан квартгр под крију од долазећег Митрова дна. бр. 184, 2—3.

Наш љубљени

ПЕРА

премину 7., а 8. овог месеца предадосмо га матери земљи, што јављамо свима пријатељима и познаницима нашим као и пок. друговима.

У исто време изјављујемо најтоплију благодарност свему грађанству овашњем које је изводило учествовати у нашој неодложивој тузи и жалости иначе и при пратњи покониковој нарочито пак благодаримо па мах састављеном певачком друштву које је песмом спровод покоников увеличавао.

9. Окт. 1882. г.

Кладово.

ОЖАЛОШЕЊЕ:

Отац **Марко Савић**
Мати **Марија**,
Баба **Анастасија**,
Брава **Димитрије** и
Борђе.

Сестре: **Велика, Дарина**,
и **Анка**.
Зет **Пера**
са осталом родбином.

НАЈНОВИЈА НАКЛАДА

КЊИЖАРЕ БРАЂЕ ЈОВАНОВИЋА У ПАНЧЕВУ.

ПРИПОВИЈЕСТИ

СТЈЕПАНА МИТРОВА ЉУБИШЕ.

Све са сликом шишељом.
Ова је љубиша баш сада изашла, о њој вели један знатан књижевник: „Ове оригиналне приче веома су занимљиве. Све су припсе из душе народа, у њима се огледа народно мишљење и осећање. Слике су управ типови, језик жив, кратак и карактеристичан. Љубишине су приче епохалне, јер су оне не само богат извор за наш народни језик, него ће се користити и они, који се баве културном историјом...“ Цена фор. 1.20 или 2 динара 70 паре (26 табака 8%).

СВЕТИСЛАВ И МИЛЕВА

Јов. Стев. Поповића.

Жалосно позорје у 4 дејства.

16. нов. или 35 паре.

ЦАР ДУШАН

у народним песмама.

Са сликом његовом.

15 нов. или 35 паре.

ГОРСКИ ВНЈЕНАЦ

Историјско збитаје при почетку XVIII. вијека.

Сачинио **Петар Петровић Његош**.

32 нов. или 70 паре.

ЈАДВИГА.

Историјски драмат из XIV. столећа у 5 чинова.

Написала Г. К. Пузиника.
с пољском.

16 нов. или 35 паре.

ЖИТИЈЕ

Св. оца Николаја.

Написао по црквеним изворма и предањима

Александар Павловић падок

20 нов. или 45 паре.

ПРИПОВЕТКЕ

АЛФОНСА ДОДЕТА.

Превод с француског.

16 нов. или 35 паре.

АТАЛДА.

Роман од Шатобријана.

С француског превое

Д. Јеврић.

50 нов. или 1 динар.

32 нов. или 70 паре.

СВЕТИ САВА

ПРВИ СРПСКИ АРХИЈЕПИКОСКОВ, СВЕТИЋ И ПРОСВЕТИТЕЉ НАРОДНИ.

написао Л. П.

15 нов. или 35 паре.

ЛЮТИЦА БОГДАН

у народним песмама.

Са сликом његовом.

15 нов. или 35 паре.

СВЕТИ САВА

Позоришна игра у 3 чина.

написао Е. Симонетије.

за спаску поборнику уједно

А. ХАЦИЋ.

16 нов. или 35 паре.

ДАССИТИЈЕ

Св. Великомученика Димитрија.

Написао по црквеним изворма

Александар Павловић парок.

15 нов. или 35 паре.

ЖИВОТ

Димитрија Обрадовић.

који је у књижевности прозван

Дасситије.

За спаску омладину извео

П. Деспотовић.

45 нов. или 1 динар.

написао појеванђелу

Александар Павловић.

парок.

20 нов. или 45 паре.

ДОН КИХОТЕ ОД МАНЧЕ

ПРИПОВЕТКА МИГЕЛА СЕРВАНТЕСА САВЕДРЕ.

Још је Доситије

Не само младеж, но и

одрасли наји ће у њему пуно уживања.

Ово издање украсено је многим

сликама — 90 нов. или 2 динара.